

Kopja Informali ta' Sentenza

MALTA

**QORTI ĊIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMĦALLEF
JOSEPH R. MICALLEF**

Seduta tal-15 ta' April, 2004

Ċitazzjoni Numru. 1275/1998/1

Edwin SCICLUNA u Mary Scicluna

vs

**FOGG LIMITED f'isimhom proprju u bħala aġenti ta'
Avon Insurance PLC**

Il-Qorti:

Rat l-Att taċ-Ċitazzjoni mressaq fil-15 ta' Ġunju, 1998, li bih l-atturi ippremettew:

Illi matul il-lejl bejn is-27 u t-28 ta' Diċembru 1995 il-karozza "Samara" numru ta' registrazzjoni B-6007, proprjeta' ta' l-atturi sfat maħruqa u distrutta totalment;

Illi l-istess karozza kienet assicurata mal-konvenuti b'polza "third party full fire & theft", numru tal-polza FAPC29802/7/95 maħruga fil-31 ta' Lulju 1995;

Pagna 1 minn 8

Qrati tal-Ġustizzja

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi d-danni sofferti mill-atturi bil-ħruq tal-karozza imsemmija, huma koperti bil-polza ta' l-assigurazzjoni msemmija;

Illi l-konvenuti, interpellati diversi drabi biex iħallsu lill-atturi d-danni subiti minnhom bil-ħruq tal-karozza kif fuq ingħad, baqgħu inadempjenti;

Għalhekk l-atturi talbu lil din l-Onorabbli Qorti għaliex m'għandhiex:

1. Tiddikjara illi l-incident li fih il-karozza tal-atturi Samara numru B-6077 sfat maħruqa u distrutta huwa kopert bil-polza ta' assicurazzjoni maħruga mill-istess konvenuti proprio et nomine kif fuq ingħad;
2. Konsegwentement tiddikjara illi l-istess konvenuti proprio et nomine huma responsabbli għall-ħlas tad-danni subiti mill-atturi bl-incident tal-ħruq tal-karozza msemmija;
3. Tillikwida l-istess danni okkorrendo bl-operat ta' perit nominand;
4. Tikkundannhom iħallsu lill-atturi s-somma hekk likwidata u dikjarata bħala dovuta in linea ta' danni;

Bl-ispejjeż inklużi dawk tal-ittri interpellatorji tas-27 ta' Mejju 1996, tat-30 ta' Lulju 1996, tad-19 ta' April 1997, tas-16 ta' Mejju 1997 u tal-5 ta' April 1998; u dawk ta' l-ittra ufficjali tal-15 ta' Settembru 1997; u bl-imghaxijiet legali mid-data ta' l-incident kontra l-istess l-konvenuti proprio et nomine li jibqgħu ingunti minn issa biex jidhru għas-subizzjoni;

Rat id-Dikjarazzjoni maħlufa u n-Nota tax-Xiehda tal-atturi;

Rat in-Nota mressqa fis-26 ta' Jannar, 1999, li biha l-kumpannija mħarrka eċċepiet:

1. Illi in kwantu l-azzjoni attriċi hija diretta kontra s-soċjeta' Fogg Limited proprio din għandha tiġi miċħuda stante li s-soċjeta' eċċipjenti ma għandha ebda relazzjoni

Kopja Informali ta' Sentenza

ġuridika mal-atturi billi hija ma tassigura ebda vettura f'Malta jekk mhux bħala aġent ta' soċjeta' oħra, cioè' s-soċjeta' estera;

2. Illi in kwantu l-azzjoni attriċi hija diretta kontra s-soċjeta' estera Avon Insurance Plc, l-istess azzjoni għandha ukoll tiġi miċħuda stante li ma hemm ebda relazzjoni ġuridika naxxenti mill-polza ta' assigurazzjoni billi din hija eskluża ai termini tal-kondizzjoni (b) tat-tieni taqsima tal-Polza ta'assigurazzjoni in kwistjoni billi l-vettura tal-atturi ingħatat in-nar malizjosament;

3. Sussidjarjament u bla preġudizzju għall-premess, jekk l-ewwel żewġ eċċezzjonijiet jiġu miċħuda, l-ammont li talvolta jista' jiġi mħallas lill-atturi huwa bil-bosta anqas minn dak ġia kawtelat bil-mandat ta' sekwestru kawtelatorju fl-ammont ta' Lm4569 u dan skond ma jirrizulta miċ-ċertifikat rilaxxjat minn William Cassar Torreggiani;

4. Sali eċċezzjonijiet oħra;

Rat id-Dikjarazzjoni maħlufa u n-Nota tax-Xieħda tal-kumpannija mħarrka;

Rat il-verbali tas-smiġħ tal-25 ta' Ġunju, 1999, tad-29 ta' Novembru, 1999, u tas-16 ta' Frar, 2000, li bihom il-kawża tħalliet għall-probabbli ċessjoni;

Rat il-verbal tas-smiġħ tat-12 ta' April, 2000, li bih il-Qorti ġiet mgħarrfa li t-transazzjoni ma seħhitx;

Semgħet ix-xhieda mressqa mill-partijiet u rat il-provi dokumentali mressqin minnhom;

Semgħet it-trattazzjoni tal-avukati tal-partijiet dwar it-tieni eċċezzjoni mqanqla mill-kumpannija mħarrka;

Rat l-atti kollha tal-kawża;

Rat id-Degrieti tagħha tat-22 ta' Ottubru, 2003, u tat-2 ta' April, 2004, li bihom ħalliet il-kawża għas-sentenza dwar it-tieni eċċezzjoni tal-kumpannija mħarrka;

Ikkunsidrat:

Illi din hija azzjoni għal risarciment ta' ħsara mgarrba minn assikurat taħt polza ta' assikurazzjoni. L-attur huwa sid ta' karozza li nsterqet u nstabet maħruqa ftit sigħat wara;

Illi għal din l-azzjoni, il-kumpannija mħarrka laqgħet billi qalet li, fl-ewwel lok, hija ma twigibx għat-talba tal-atturi personalment minħabba li m'għandha l-ebda rabta kuntrattwali magħhom, imma hija biss aġent ta' kumpannija assikuratriċi barranija; fit-tieni lok, li m'hemm l-ebda rabta kuntrattwali bejnha u l-atturi minħabba li dak li seħħ fil-karozza tal-atturi m'huwiex kopert fit-termini tal-polza ta' assikurazzjoni; u, fit-tielet lok, li l-ammont li jista' jkun dovut lill-atturi huwa wisq anqas minn dak li jippretendu;

Illi din is-sentenza qegħda tingħata dwar it-tieni minn fost it-tliet eċċezzjonijiet imqanqlin mill-kumpannija mħarrka;

Illi, mill-atti tal-kawża jirriżulta bħala fatt li l-attur huwa s-sid ta' karozza tal-għamla Lada *Samara*, registrata B-6077. Huwa xtraha ġdida bin-nifs matul l-1995. Fl-ewwel ta' Lulju, 1995¹, inħarġet polza ta' assikurazzjoni ġdida dwar l-imsemmija karozza. Fil-lejl ta' bejn is-27 u t-28 ta' Diċembru tal-1995, il-karozza nsterqet minn fejn kienet fil-Marsa u nstabet maħruqa dak inhar ftit 'il bogħod mit-telgħa tal-Kurċifiss fil-Florjana. Il-Proċess Verbal² tal-Inkjesti Magisterjali, msejjes fuq rapport imressaq fl-10 ta' Marzu, 1997, mill-esperti maħtura mill-Qorti tal-Maġistrati, jgħid li l-karozza kienet "definitivament ingħatat in-nar a kawża ta' azzjoni doluża ta' persuna jew persuni mhux magħrufin" u li l-istess nirien kienu originaw fil-kabina tal-passiġġieri. Il-karozza kienet inżammet taħt il-kustodja

¹ Dok "ES2", f'paġġ. 16-8 tal-proċess

² Datat 10 ta' Marzu, 1997, u esebit bħala Dok "AS3", f'paġġ. 38 sa 40 tal-proċess

tal-Pulizija. L-attur (u, iżjed tard, l-avukat mañtur minnu) u l-kumpanija mħarrka kienu nedew proċess ta' kuntatti bil-għan li jiġi miftiehem il-kumpens, iżda baqa' ma ntlahaq l-ebda ftehim. Il-kawża nfetħet fil-15 ta' Ġunju, 1998;

Illi għal dak li jirrigwarda l-eċċezzjoni taħt eżami, l-kumpanija mħarrka qegħda tgħid li ladarba l-karozza tal-atturi nħarġet b'għamil doluż, il-polza ta' assikurazzjoni ma baqgħetx tkopri dak l-incident. Biex issaħħaħ din il-fehma tagħha, hija tistrieħ fuq l-esklużjoni li tinsab fit-Tieni Parti tal-Iskeda tal-istess polza li tgħid li "*Malicious damage is deemed to be excluded*"³;

Illi għall-atturi dan tal-kumpanija mħarrka huwa argument fieragħ, għaliex jişħqu li mhux talli kien hemm negozjati għaddejjiin għal żmien twil bejnhom (flimkien mal-avukat tagħhom) u l-istess uffiċjali tal-kumpanija, talli kienet saritilhom saħansitra offerta ta' somma bħala kumpens, li, madankollu, huma ma aċċettawx għaliex kienet anqas minn kemm kienet tiswa l-karozza meta nsterġet. Il-kumpanija mħarrka twarrab għal kollox l-allegazzjoni tal-atturi, u r-rappreżentant tagħha xehed⁴ li ma setax ikun minnu li kien ippropona ħlas ta' xi ammont lill-attur għaliex ma kienx persuna awtorizzata biex tressaq proposta bħal din. Hemm xhieda li ma taqbilx bejn naħa u oħra dwar dan⁵;

Illi hija l-fehma sħiħa ta' din il-Qorti li, għas-soluzzjoni tal-eċċezzjoni taħt eżami, għandu jitqies biss jekk il-klawsola fl-imsemmija polza tikkostitwix eċċezzjoni għar-riskju kopert. Għalhekk, ma jidhirx għaqli u f'waqtu f'dan l-istadju li l-Qorti tqis jekk hux minnu jew le jekk il-kumpanija mħarrka kinitx tassew għamlet offerta ta' somma bħala kumpens;

Illi dwar l-aspett legali tal-kwestjoni, irid jingħad minnufih li fl-eċċezzjoni tagħha taħt eżami, il-kumpanija mħarrka m'hijiex qegħda tgħid li l-polza li nħarġet favur l-attur ma tiswiex, imma biss li l-għamla ta' incident li fih kienet

³ Ara Dokti "AS1" u "X", f'paġġ. 34 u 60 *tergo* tal-proċess

⁴ Ara x-xhieda ta' Jonathan Schembri 3.6.2003, f'paġġ. 81-2 tal-proċess

⁵ Ara, per eżempju, d-Dok. "ES5", f'paġġ. 84, meta mqabbel mad-Dokti. "ES4" u "ES13" f'paġġ. 93-4 tal-proċess

involuta l-karozza tiegħu ma kienx ikopriha taħt il-polza. Fi kliem ieħor, jidher li l-kumpanija mħarrka qegħda tgħid li l-ħruq ta' karozza minn min ikun seraqha mingħand sidha (l-assikurat) u kontra r-rieda tiegħu jikkostitwixxi dak li fit-tmexxija tan-negozju tal-assikurazzjoni huwa magħruf bħala “*an excepted risk*”;

Illi huwa aċċettat bħala principju ewlieni ta' dritt, li l-qofol tal-kuntratt ta' assikurazzjoni huwa dak li jħares lill-assikurat mir-riskji ta' ġrajjet mhux maħsuba li jseħħu bi ħsara għall-istess assikurat. Għalhekk, minn dan toħroġ ir-regola ġenerali li mhux rilevanti jekk it-telfa titnissel mit-traskuraġni tal-assikurat (sakemm il-polza ma tkunx espressament rabet lill-assikurat bl-obbligu tal-kura raġonevoli), imma l-assikurazzjoni ma tkoprix ħsara li l-assikurat igib b'idejh u għax irid hu⁶. Kemm hu hekk ingħad li “*the general rule excludes only losses caused deliberately by the insured himself. The fact that his wife or employee, for example, intentionally destroys property he has insured does not prevent the insured who is not a party to the act from recovering*”⁷. Wara kollox, għamil bir-rieda ta' terza persuna jista' jkun għal kollox aċċidentali għall-vittma ta' dak l-għamil jew għall-assikurat innifsu;

Illi huwa magħruf ukoll bħala principju ta' dritt li l-kuntratti kollha, magħdud magħhom dak tal-assikurazzjoni, għandhom jitwettqu *in bona fide*⁸ mill-partijiet kollha fihom. Fost l-effetti ta' din ir-regola wieħed isib li tifsira *in bona fide* ta' polza ta' assikurazzjoni ma tistax twassal għal esklużjonijiet x'aktarx imgebbda u artifiċjali⁹;

Illi waħda mir-regoli stabiliti¹⁰ tat-tifsir tal-kuntratti tal-assikurazzjoni tipprovdi wkoll li, f'każ li frażi f'polza ta' assikurazzjoni tkun tista' titfisser f'izjed minn mod wieħed jew hija ambigwa, dik il-frażi għandha titfisser *contra proferentem*, jiġifieri kontra dik il-parti li fasslitha u favur il-parti l-oħra. Fir-rejalta' tal-kuntratt ta' assikurazzjoni, dan ifisser li, x'aktarx iva milli le, it-tifsira li tingħata trid tkun

⁶ Ara, per eżempju, *Beresford vs Royal Insurance Co. [1938] A.C. 586* u *Britton vs Royal Insurance Co. [1866] 4 F & F*

⁷ John Birds *Modern Insurance Law* (4th Edit., 1997), paġ. 200-1

⁸ Art. 993 tal-Kap 16

⁹ P.A. GCD 10.6.2003 fil-kawża fl-ismijiet *Mark Gaffarena vs Melita Insurance Brokers Ltd. et.*

¹⁰ Ara, per eżempju, H. Ivamy *General Principles of Insurance Law* (5th Edit.) Chap. 35

favur il-parti assikurata, ladarba l-kuntratt jitfassal u jitthejja mill-assikuratur biss;

Illi lill-Qorti jidhrilha ta' siwi kbir ukoll f'dan il-każ il-prinċipju l-ieħor tal-kawżalita' tal-ġrajja. F'dan il-qafas, l-assikurat huwa mogħti l-jedd li jitlob ħlas taħt polza fejn ir-riskju assikurat huwa l-kawża vera, imma mhux l-aġent attwali, tal-ġrajja li minnha jkun ġarrab il-ħsara¹¹;

Illi fil-każ li għandha quddiemha, l-Qorti tqis li ma jidhirx li ġie b'xi mod kontestat mill-kumpannija mħarrka li l-karozza tal-atturi kienet, fil-fatt u qabel kollox, insterqet u ttieħdet mill-kontroll tal-atturi mingħajr ir-rieda tagħhom. Dan il-fatt kien jikkostitwixxi element essenzjali u kostitutiv tal-għamla ta' riskju li l-istess vettura kienet koperta għaliha bil-polza ta' assikurazzjoni taħt kwestjoni. Jikkostitwixxi l-kawża vera tar-riskju assikurat, kif imfisser hawn fuq. Mill-atti fil-kawża - fuq liema atti tistrieħ ukoll l-istess kumpannija mħarrka biex issejjes l-eċċezzjoni taħt eżami – jirriżulta li l-karozza tal-atturi ngħatat in-nar waqt li kienet għadha misruqa. Minn dawn il-kostatazzjonijiet, jidher diffiċli biex wieħed jifhem kif is-serqa waħedha kienet tikkostitwixxi riskju assikurat taħt il-polza, iżda l-istess serqa akkumpanjata bit-tkebbis ta' nar (jew ħsara oħra doluża) fl-istess karozza titqies bħala riskju eċċettwat;

Illi hija l-fehma tal-Qorti li l-frażi "*malicious damage is deemed to be excluded*" ma tinkludix xi ħsara (magħdud magħha l-għoti tan-nar) li tigri mill-għamil ta' terzi, imma tgħodd biss għall-għamil doluż tal-assikurat innifsu. Li wieħed jagħti tifsira mod ieħor għal dik il-frażi jkun x'aktarx qiegħed iġib fix-xejn l-effetti tal-polza kull darba li karozza tinsteraq: għaliex tista' tgħid li kull serqa ta' vettura tkun akkumpanjata b'xi għamla ta' ħsara kawżata minn min ikun seraqha (imqar jekk biex jisgassaha jew biex jieħu xi partijiet minnha jew jekk jaħbat biha hu u jsuqha);

Illi għalhekk, ma jistax jingħad li l-fatti li seħħew u li huma mfissra kif imiss mill-Proċess Verbal tal-Maġistrat

¹¹ Ara *Symington vs Union Insurance of Canton* [1928] 97 L.J.K.B. 646

Kopja Informali ta' Sentenza

Inkwirenti jistgħu jitqiesu tali li jgħibu fis-seħħ xi eċċezzjoni għar-riskju li kien kopert bih l-attur meta nħarġet favurih il-polza ta' assikurazzjoni mertu tal-kawża dwar il-karozza tiegħu;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qegħda tiddeċiedi billi:

Tiċhad it-tieni eċċezzjoni tal-kumpannija mħarrka bħala mhix mistħoqqa fil-fatt u fid-dritt, bl-ispejjeż kontra l-kumpannija mħarrka; u

Tordna t-tkomplija tas-smiġħ tal-kawża.

Moqrija

< Sentenza In Parte >

-----TMIEM-----